

Культура 09

02-22-2025

Тиждень #22

Лекція #126:

*Дерев'яна архітектура – типи дерев'яних церков в Україні.
(початок – закінчення)*

Завдання (з книжки *Українська Культура I*):

Прочитати:

Лекція #13:

*Новітній український національний стиль
ст. 189-192*

Виконати:

Виконати:

**Виконати завдання «Закріплення» питання 1-5 на ст. 192 в книжці
Культура I.**

НОВІТНІЙ УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ СТИЛЬ

1. Великий зріст національного руху і розквіт української культури прикінці 1800-их та початку 1900-их років позначився і в архітектурі. Немалу роль відіграло розбуджене зацікавлення народним мистецтвом і національними традиціями.

Українські архітекти поставили собі ціль створити український національний стиль архітектури. Основою для цього мали послужити різноманітні традиції українського будівництва у минулому. Найбільше використовувано елементи сільського дерев'яного будівництва та елементи козацького барокко. Ці два джерела вважалися найкращими і найбільш характерними виявами духа українського народу.

2. Найбільшу роль в творенні т. зв. українського національного стилю відіграв **Василь Кричевський**, який походив із Харківщини. Він був один із перших, що взялися до цього діла. А залишився він промотором національного напрямку впродовж свого життя mimo того, що його часто цькували влада і ворожі критики, які бажали загибіль автентичної української культури. Недаром **Кричевського вважають батьком українського національного стилю**.

Найкращий і найвизначніший його архітектурний твір - це **будинок Земства у Полтаві**. Сьогодні це краєзнавчий музей. Коли будинок був поставлений на початку 20 ст., то викликав велике зацікавлення, бо вважався початком модерного відродження української архітектури.

Кричевський використав елементи українського народного будівництва в оформленні зовнішнього вигляду будинку: дахи з заломами, вежі за стилем дерев'яних дзвіниць із пірамідними дашками, шестикутні двері й віконця та орнаментация фасади (керамічними плитами) і нутра будинку зорами з народного мистецтва.

Кричевський також є архітектором Меморіяльного Музею на могилі Шевченка в Каневі.

3. Інші визначні представники національного стилю в архітектурі були:

-- ПАВЛО АЛЬОШИН. Його найбільш відомий твір це колишній Педагогічний Музей у Києві (сьогодні Будинок Учителя), що служив приміщенням Центральної Ради в 1917-18 рр.

-- ДМИТРО ДЯЧЕНКО. Він спроектував будинок Сільсько-господарської Академії у Києві, використовуючи для цього елементи козацького барокко. За цей будинок советська влада закинула Дяченкові націоналізм.

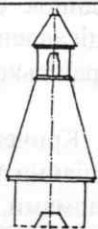
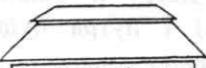
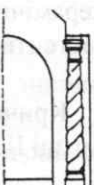
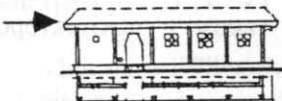
-- ОПАНАС СЛАСТЬОН (визначний маляр) створив ряд проєктів шкіл в українському стилі.

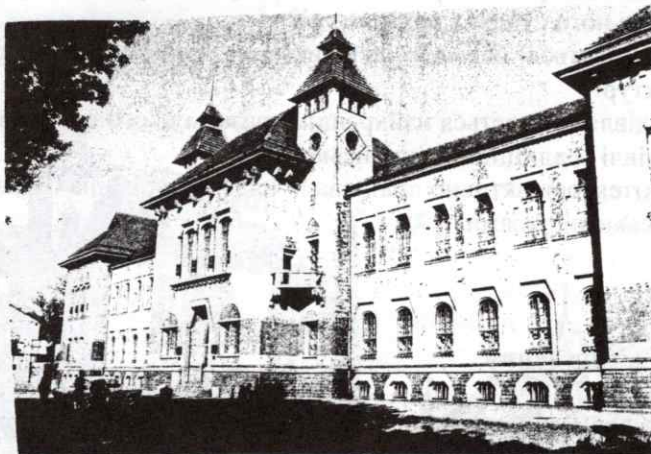
-- СЕРГІЙ ТИМОШЕНКО створив понад 400 церков, залізничних станцій, приватних домів тощо в Україні та в Канаді.

-- ІВАН ЛЕВИНСЬКИЙ спроектував ряд будов великого розміру в Львові: залізничну станцію, Народний Дім, найбільший готель Львова, школи і т. д.

Пояснення слів

будинок Земства – capitol building of the province

Основні елементи українського стилю за А. Сластіоном			
1	шестикутні двері й віконця →		
2	арки		
3	вежі з пірамідними дашками		
4	дворусні дахи із заломами →		
5	відкриті галерійки з піддашшям		
6	колони з плетінкою		

Будинок полтавського земства (тепер Краснащинський музей)

Корпус сільсько-господарської академії в Києві

Готель „Гуцульщина” в Яремчі

Закріплення

1. Що розбудило бажання українських архітекторів створити український національний стиль? ²
2. До яких джерел зверталися вони у створенні українського національного стилю в архітектурі? ²
3. Хто вважається батьком українського національного стилю в архітектурі? ¹
4. Яка будівля вважається найкращим зразком цього напрямку? Що у тій будівлі традиційне "українське"? ³
5. Які архітектори активно працювали на полі творення будівель з українськими рисами? ²

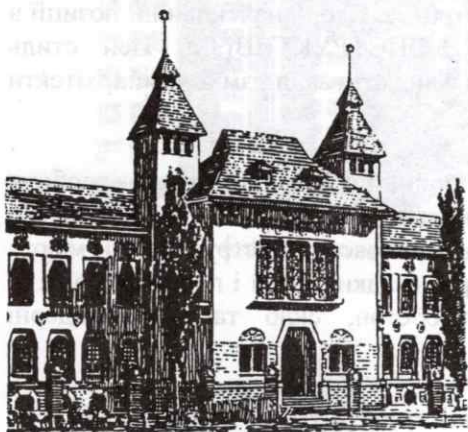
Домашнє дослідження

Знайдіть інформації про одного з наступних визначних представників новітнього українського національного стилю: Василь Нагірний, Іван Левинський, Василь Кричевський, Опанас Сластьон, Сергій Тимошенко, Кость Мощенко, Євген Сердюк, Віктор Троценко, Константин Жуков, Павло Альошин, Дмитро Дяченко, Олександр Лушпинський, Роман Грицай, Євген Нагірний, Володимир Січинський, Лев Левинський.

- А. Ім'я архітектора:
- Б. Дати народження і смерті:
- В. Де жив і працював (в яких містах, частині України, країнах світу):
- Г. Славні будівлі, спроектовані цим архітектором:
- Ґ. Стиль і характер будов, спроектованих цим архітектором:
- Д. Цікаві інформації про життя і долю цього архітектора:
- Є. Книжки, з яких ці інформації взяті:

Вправа - аналіза

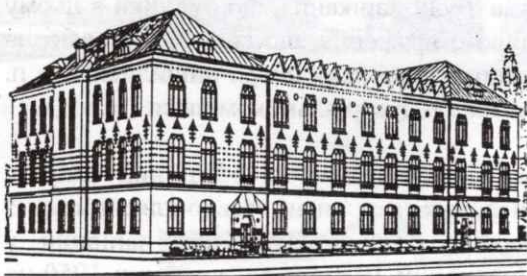
Простудіюйте подані на цій сторінці рисунки будівель у національному стилі. Вкажіть, що у цих будівлях є типово "українське".

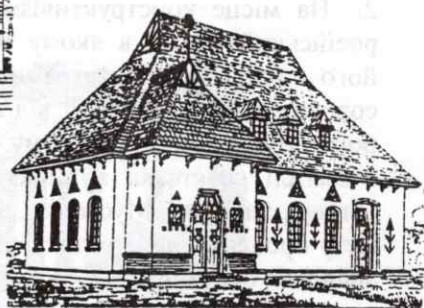
Будинок подільського земства

Прект музею в Кам'янці Подільському

Школа в Києві

Будинок кооперативи в с. Косівка